

съ тръстика; оживеното нѣкога пристанище на Еносъ днесъ се е превърнало въ бласто.

Най-голѣмиятъ притокъ на Марица, *Тунджа* (Τοῦτζα у византийцитѣ, Tonzus у римлянитѣ)⁷⁴ извира отъ Балкана, на 2 часа пѣтъ по-нагоре отъ Калоферъ (650 м.). Отначало тя върви на изтокъ и напоява прекрасната казанлъшка долина, тъй нареченото *Туловско поле*, между Балкана и Караджадагъ. Самиятъ Казанлъкъ (442 м.) представя украсенъ съ куполи и минарета паркъ отъ орѣхови и кестенови дървета. Околнитѣ селища се криятъ въ овощни градини; наоколо по обширнитѣ полета се развѣждатъ лозя, тютюнъ, царевица и особено рози, за приготвяне на розово масло. Въ друга низка котловина, дето Тунджа завива на югъ, сж разположени Сливенъ и Ямболъ (130 м.). Малко по-нагоре отъ Одринъ Тунджа се промѣква презъ Сакаръ планина.

Места (Nestus, турски Карасу) тече изъ Разложката котловина въ източна Родопъ, покрай Неврокопъ и се влива въ морето срещу островъ Тасосъ.

Струма (Strymon у древнитѣ и у гърцитѣ, турски сѣщо Карасу)⁷⁵ се започва отъ Витоша. Съ тѣсното си лѣкатушно горно течение тя отначало върви на северъ по плодородната гѣсто населена долина между Витоша, Голо-бърдо и Люлинъ, въ която сж намѣрени пластове отъ кафяви каменни вжглища. Следъ това тя завива на западъ и малко по-надолу отъ крепостта Перникъ, презъ единъ живописенъ проломъ (660 метра) между отвесни, до 100 метра високи скали отъ червенъ варовикъ, влиза въ мочурливитѣ ливади на радомирската котловина. По-нататкъ, при развалинитѣ на сръдновѣковната крепостъ Землънъ (Земенъ), тя протича презъ единъ непристѣпенъ дивъ проломъ (513 метра). Измъкнала се изъ тия тѣснини, Струма тече на югоизтокъ по дилувиалното поле на Кюстендилъ (въ сръднитѣ вѣкове Велбуждъ). Знаменитиятъ съ лѣчебнитѣ си извори Кюстендилъ лежи западно отъ Струма на единъ часъ разстояние; долината е покрита съ разкошни ливади и ниви, засѣти съ тютюнъ и кукурузъ, а склоноветѣ на околнитѣ планини—съ лозя и овощни градини; а надъ тѣхъ висятъ ту стрѣмни гребени, ту зѣбери отъ варовити скали, по които си виятъ гнѣзда орлитѣ и бабичетата. Следъ това рѣката отново се извира въ дълги скалисти тѣснини (402 метра) и приема отлѣво *Джерменъ* (въ сръднитѣ вѣкове Германъ)⁷⁶, който тече изъ Дупнишката котловина и *Рила*. Отъ това мѣсто Струма тече на югъ. Отначало тя пресича прекрасната Джумайска долина, следъ това навлиза презъ единъ дивъ проломъ, 3 часа пѣтъ (при Кресна), въ една красива котловина, на чиято източна страна при Пиринъ планина чудно хубаво е разположенъ градътъ Мелникъ. Тукъ отдѣсно тя приема голѣмата рѣка *Струмица*, въ чиято плодородна долина лежатъ градоветѣ Радовишъ, Струмица и Петричъ. По-нататкъ Струма тече презъ единъ проломъ, дългъ 3 часа, който въ сръднитѣ вѣкове се наричалъ *Рупелионъ*⁷⁷. Сръдъ тия тѣснини отлѣво лежи градътъ Валовища (Демиръ-Хисаръ); отъ дѣсна страна се стичатъ водитѣ на мъничкото езеро *Будково*, разположено въ областта на българското племе Сираковци. Оттаткъ Валовища се започва обширното, твърде плодородно приборѣжно поле на Сересъ (славян. Сѣръ) съ черна торфена почва; тукъ лежатъ градоветѣ Сересъ, Зжхна, Ангиста, Драма и др. Струма протича презъ голѣмото езеро *Тахиносъ* (древниятъ Прасиасъ или Керкинитисъ) и близо до развалинитѣ на Амфиполисъ се влива въ морето.

*Вардаръ*⁷⁸ (Ἀξιός) извира отъ гориститѣ и малко населени разклонения на Шаръ, по-нагоре отъ българския градецъ Костово или Гостиваръ⁷⁹ (460 метра). До Костово той носи името *Подалишка рѣка*⁸⁰. Усиленъ отъ много планински потоци, той протича презъ една алувиална долина, която сега се нарича Тетово, 10 часа дълга и 3 часа широка. Въ сръднитѣ вѣкове тая